

Kazatel: Josef Hurta

Písně: 65, 312, 255, 384

Čtení: Mk 8, 14 – 21

Text: **Mk 8, 1 – 9** *Když s ním v těch dnech opět byl velký zástup a neměli co jíst, zavolal si učedníky a řekl jim: "Je mi líto zástupu, neboť již tři dny jsou se mnou a nemají co jíst. Když je pošlu domů hladové, zemdlí na cestě; vždyť někteří z nich jsou zdaleka." Jeho učedníci mu odpověděli: "Odkud by kdo mohl tady na poušti vzít chléb, aby všechny nasýtil?" Zeptal se jich: "Kolik chlebě máte?" Řekli: "Sedm." Nařídil tedy zástupu usednout na zem; vzal těch sedm chlebě, vzdal díky, lámal a dával svým učedníkům, aby je předkládali; oni je předložili zástupu. Měli i několik rybiček; vzdal za ně díky a nařídil, aby je také předkládali. I jedli, nasýtili se a sebrali zbylých nalámaných chlebě sedm košů. Těch lidí bylo asi čtyři tisíce. Pak je propustil.*

Zpráva o nasycení zástupů má v evangeliu dvě verze – nasycení pěti tisíc a nasycení čtyř tisíc. Přičemž ve dvou evangeliích se vyskytují obě verze společně. Tak je tomu i v našem případě. Markovo evangelium má v šesté kapitole příběh o nasycení pětitisícového zástupu a v osmé kapitole nasycení zástupu, čítajícího čtyři tisíce lidí.

V čem se tyto dvě zprávy liší? Při povrchním čtení se zdá, že jde možná o detaily. Ovšem právě ony mají velký význam pro symbolický výklad textu. A tomu se budeme věnovat v dnešním kázání. Tedy symbolice biblického vyprávění.

Tak např. první zmíněná událost, tedy nasycení pěti tisíc, se odehrává v Izraeli, na místě, kde bylo mnoho trávy, a učedníci sami se zajímají, jak zástup nasýtit. Ve druhém případě se jedná o shromáždění na pohanském území, na místě, kde je jen písek a iniciativy se chápe sám Ježíš. To je pro výklad dost důležitý rozdíl. Za druhé je třeba si uvědomit, že Ježíšovy zázraky jsou vlastně uskutečněná podobenství. Proto se jim říká znamení, protože něco znamenají. Podobně jako třeba proměnění vody ve víno v Káni Galilejské, tak i zázrak nasycení zástupu je skutek, řadící se svým obsahem do linie Ježíšových podobenství o hostinách, o rozsévání, o kvasu, o chlebu života apod. I tato událost z Ježíšova života má výmluvným způsobem svědčit o potřebě sycení k životu věčnému, o rozsévání Božího slova, o rozmnožení kvasu Božího království. A za třetí, jedná se vlastně o jednu několika z Ježíšových uskutečněných paralel ke starozákonním příběhům, v tomto případě k příběhu z 2. knihy Královské, kde prorok Eliša nasýtil sto mužů dvaceti chleby. Vypravěč evangelia chce zjevně ukázat, že Ježíš je víc než starozákonní proroci.

A teď, proč máme v jednom evangeliu hned dvě verze patrně téhož příběhu? Jako první uvádí evangelista verzi s nasycením pěti tisíc. Tato událost se stala v Izraeli. Jedná se tedy o Boží lid, Izrael. Tomu bylo Boží slovo zjeveno už dávno. Proto je zástup vykreslen jako stádo, pasoucí se na zelených travnatých nivách. Výslovně je tam řečeno, že na tom místě bylo mnoho trávy. Uvědomějí učedníci sami mají zájem o nasycení zástupu. Ježíš tedy nemusí sycení iniciovat. Navazuje na to, co už je v Izraeli přítomno: sycení Božím slovem. Také touha po příchodu Božího království byla v Ježíšově době velmi živá. Pět chlebě v číselné symbolice tedy odkazuje k pěti knihám Mojžíšova zákona. A dvě ryby k Ježíšovu shrnutí zákona ve dvojpříkázání lásky. Dvanáct košů zbylých chlebě je dvanáct izraelských pokolení. Všechno tedy vychází ze Starého zákona a směřuje růstu k Božího lidu.

Naproti tomu druhý příběh o nasycení čtyř tisíc má docela jiné kulisy. Odehrává se na pohanském území, jde tedy o pohany. Ti jsou neznalí Božího slova. Dosud k vyvolenému Božímu lidu nepatřili. Proto je v příběhu nacházíme na poušti. Ani učedníci se tu o ně nezajímají. S návrhem nasýtit i pohany musí přijít Ježíš sám. Chlebě, které mají u sebe učedníci je v tomto případě sedm. To není jen číslo dostatečnosti, ale jeho symbolika může, podle některých vykladačů, odkazovat k sedmi příkázáním Noeho, která lze nalézt v židovské Knize Jubilejí. Tato kniha se řadí mezi pseudoepigrafy, ale v Ježíšově době byla dostatečně známá. Tzv. sedm noachitských příkázání se na rozdíl od Mojžíšova zákona vztahuje na celé lidstvo, protože Noe je vyslovil ještě před vyvolením Izraele. Jde, řekněme o jakési „přirozené právo“ nebo jakési nutné minimum, které mají dodržovat všichni lidé. V tomto smyslu se usnesli i apoštolové na prvním apoštolském koncilu v Jeruzalémě, jehož popis máme v 15. kapitole knihy Skutků apoštolských. Spíše než o konkrétní příkázání jedná se takové o obecnější okruhy a témata jako modloslužba, úcta k životu, mravní zásady a spravedlnost. Z nich se pak odvíjí další a další podrobnější příkázání a normy. Proto i sedm chlebě se dá dále dělit a lámat, tak že z nich zbude ještě sedm košů drobků a nalámaných kousků chleba.

Ale i ty základní normy a etické zásady života často lidem schází a lidé hladoví po spravedlnosti, po pokoji a řízní po životě. Stačí, když se rozhlédneme kolem sebe a spatříme mnohé lidské osudy, lidské trosky,

lidská traumata, neštěstí, bezradnost a tonutí v morálním chátrání lidské společnosti. Ježíšovi je při takovém pohledu lidí líto. Říká: „Je mi líto zástupu, neboť již tři dny jsou se mnou a nemají co jíst. Když je pošlu domů hladové, zemdlí na cestě; vřdyt' někteří z nich jsou zdaleka.“ Ježíš si nepřeje, aby někdo od něj odešel hladový. Zároveň si ale z lidí nečiní nesvéprávné vazaly, ale chce je vybavit, vyzbrojit či zmocnit na cestu životem. Chce je nasytit, posilnit, naplnit jejich potřeby.

V příběhu o nasycení čtyř tisíců je také zřetelně obsažen obraz večeře Páně. O tom jasně vypovídají evangelistova slova: „Vzal těch sedm chlebů, vzdal díky, lámal a dával svým učedníkům, aby je předkládali; oni je předložili zástupu.“ Večeře Páně je viditelné a hmatatelné zvěstování evangelia. Chléb je v evangeliích obrazem Krista. Ryba, řecky ichtchys, je kryptogram, který v sobě skrývá slova Ježíš Kristus, Boží Syn, Spasitel. A právě tento prvokřesťanský symbol Krista se spolu s chlebem v příběhu rozdává všem a sytí hladové. Také ve svátosti eucharistie Ježíš dává lidem sám sebe. Říká: To je mé tělo a to je má krev. A pro všechny přijímající to znamená jediné: Přijmi ne pouhý fyzický chléb a víno, ale přijmi Ježíše Krista a jeho obět'. Žij z Ježíše Krista a z jeho oběti. Žij z lásky a z odpuštění. Bez lásky žít nelze. Bez odpuštění nelze jít dál. To vše máš v Ježíši Kristu. Kdo to nepřijímá, kdo odchází od Ježíše hladový a žíznící, bude bez síly, až se potká nenávisť, s vinou, s hříchem. Jen milost zvěstovaná slovem evangelia a fyzicky prožívaná vysluhováním Kristových svátostí umožňuje člověku odpuštění provinění, vstát po pádu, odpírat zlému a bránit se hříchu. Abyste rozuměli: Ve večeři Páně nejde jen o znázornění, o obraz. Jde o zážitek a o vyznání. Ten, kdo osobně vstává z lavice a jde si pro skývu chleba a doušek vína, ten tím veřejně přede všemi vyznává, že přijímá Krista a jeho milost do svého života. Že vstává ze svého pádu a vstupuje na cestu nového života. Kdo však přímá chléb a víno večeře Páně, ale přitom nepřijímá Krista, ten, jak narovinu říká Písmo, přijímá nehodně a odsouzení sobě jí a pije. V 1. listu Korintským čteme: Necht' každý sám sebe zkoumá, než tento chléb jí a z tohoto kalicha pije. Kdo jí a pije a nerozpoznává, že jde o tělo Páně, jí a pije sám sobě odsouzení.

Příběh nasycení čtyř tisíců má však v Písmu ještě pokračování. Učedníci, kteří s Ježíšem tyto události autenticky prožívali, mnohé z toho, co Ježíš dělal a říkal, pochopili až po jeho ukřižování a vzkříšení. I po záračném sycení zůstávají nechápaví a na lodi se znovu dohadují, že nemají chleba. Čteme: Zapomněli si vzít s sebou chleby; na lodi měli jen jeden chléb. Všimněte si, jak vtípně evangelista poznamenává, že přitom jeden chleba na lodi měli. Ale neviděli ho. Byl to Ježíš, který o sobě jednou řekl: „Já jsem chléb života“. A tak musí Ježíš učedníkům položit vážnou otázku: Proč mluvíte o tom, že nemáte chleba? Ještě nerozumíte a nechápete? Je vaše mysl zatvrzelá? Oči máte, a nevidíte, uši máte, a neslyšíte! Nepamatujete se, když jsem lámal těch pět chlebů pěti tisícům, kolik plných košů nalámaných chlebů jste sebrali?" Řekli mu: "Dvanáct." "A když sedm chlebů čtyřem tisícům, kolik plných košů nalámaných chlebů jste sebrali?" Odpověděli mu: "Sedm." Řekl jim: "Ještě nechápete?"

Příběh končí právě touto otázkou, která je určena i nám, čtenářům a posluchačům evangelia. Rozumíme Ježíšovu příběhu? Vidíme v Kristu chléb svého života určený k nasycení hladových? Nebo i o nás platí: „Oči máte, a nevidíte, uši máte, a neslyšíte?“ Naštěstí text pokračuje dalším příběhem. Příběhem o uzdravení slepého.

Modlitba: *Kriste, kéž v tobě spatříme Božího Syna a našeho Spasitele. Kéž tě přijímáme jako pravý pokrm a nápoj z něhož jsme živi. Kéž žijeme ze své víry a z tvé lásky. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, ty jsi neměl kam hlavu složit, a přesto jsi i při své chudobě sytil zástupy. My máme všeho dostatek, a přesto stojíme bezradní před hladovými tohoto světa. Pane, neprosíme tě, aby se dařilo lépe nám, nýbrž aby se dařilo lépe těm skutečně potřebným. Neprosíme o bezstarostné žití, když známe tvůj příkaz: Jdete po všem světě a získávejte mi učedníky. Neprosíme o ještě větší pohodlí, ale o pomoc pro ty, kdo nic nemají. Modlíme se za strádající, nemocné, smutné a bezradné. Modlíme se za ty, kteří se cítí opuštění a osamoceni ve svých starostech. Modlíme se za ty, kterým někdo blízký zemřel, za všechny pozůstalé. Prosíme za lidi zraněné na duši i na těle. Prosíme za ty, kdo si zounfají, kdo si něco vyčítají, za ty, kdo zklamali sami sebe. Modlíme se za děti, za jejich ochranu i za radostné prázdniny. Prosíme, ochraňuj všechny, kdo jsou na cestách, aby všdy šťastně dorazili domů. Pane, naplň nás hlubokým pokojem, aby naše spolebnutí na tvou milost bylo pro nás osvobozením ze všech strachů, obav a úzkostí. Amen.*